

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-21
Besvaras senast
2024-10-30 kl. 12.00

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:257 De mänskliga rättigheterna i Afghanistan

Den årliga rapporten World Report 2024: Events of 2023, utgiven av Human Rights Watch, beskriver en alarmerande situation för mänskliga rättigheter i Afghanistan. Rapporten sammanfattar läget i över 100 länder och territorier och är resultatet av omfattande undersökningar genomförda i samarbete med lokala människorättsorganisationer. Särskilt noteras Afghanistan där Human Rights Watch pekar på en systematisk och fortsatt försämring av rättigheter och friheter under 2023.

Sedan talibanerna tog makten i augusti 2021 har rättigheterna för Afghanistans befolkning, särskilt kvinnor och flickor, drabbats hårt. Human Rights Watch pekar ut Afghanistan som det enda landet i världen där kvinnor och flickor helt nekas tillgång till högre utbildning och där restriktioner på kvinnors och flickors rörelsefrihet och möjligheter att arbeta är omfattande. Talibanernas beslut att förbjuda kvinnor att arbeta inom majoriteten av de internationella icke-statliga organisationerna och FN:s organ, med undantag för vissa hälsorelaterade och humanitära roller, har förvärrat den humanitära krisen ytterligare. Human Rights Watch menar att dessa begränsningar, i kombination med andra restriktioner som inskränker kvinnors liv och rörelsefrihet, utgör ett brott mot de mänskliga rättigheterna och utgör en institutionaliserad könsapartheid.

Situationen bekräftas också av FN:s kontor för samordning av humanitära frågor (OCHA) som rapporterar att nästan två tredjedelar av Afghanistans befolkning under 2023 har varit i behov av akut humanitärt stöd, vilket inkluderar basala förnödenheter som mat och sjukvård. FN:s rapporter visar på att kvinnor och flickor har särskilt svårt att få tillgång till hjälp på grund av talibanernas restriktioner, vilket har lett till ökad undernäring och brist på grundläggande hälsovård för miljontals människor. Amnesty International har också uppmärksammat den ökade repressionen mot kvinnliga människorättsförsvarare och civilsamhällesaktörer som försöker agera i det alltmer förtryckande klimatet. Flera rapporter har dokumenterat systematiska trakasserier och gripanden av journalister och aktivister samt en ökande osäkerhet för alla som verkar för förändring och rättigheter i landet.

HRW:s rapport ger också rekommendationer för internationella aktörer, inklusive länder som Sverige, att ta fram tydliga strategier för att hantera den försämrade situationen i Afghanistan. Rapporten uppmanar regeringar att sätta

press på talibanerna att respektera grundläggande mänskliga rättigheter och att återinföra restriktioner och sanktioner i de fall där systematiska kränkningar fortgår. Dessutom rekommenderas att internationella givare tydligt länkar sitt bistånd till specifika framsteg inom mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter i synnerhet. Human Rights Watch poängterar att de som bär ansvar för övergrepp och brott bör hållas ansvariga genom internationella rättsliga mekanismer, exempelvis genom FN:s säkerhetsråd och Internationella brottmålsdomstolen (ICC).

Vi socialdemokrater ser med stor oro på den nuvarande regeringens kraftiga nedskärningar av nivån på det internationella biståndet. När regeringen dessutom gör en tydlig omställning från ett globalt till ett mer regionalt fokus i biståndspolitiken innebär detta stora risker för att länder som Afghanistan får minskat stöd. Human Rights Watch och andra trovärdiga aktörer, som FN och Amnesty International, pekar tydligt på de utmaningar som Afghanistans befolkning står inför. Om Sverige avstår från att ge ett starkt stöd till humanitära och människorättsbaserade insatser i länder som Afghanistan riskerar vi att ytterligare förvärra lidandet för miljontals människor som lever under talibanernas förtryckande regim. Som socialdemokrater menar vi att Sverige bör upprätthålla och stärka sitt internationella engagemang och ta sitt ansvar för att stödja de mest utsatta, i enlighet med vårt lands historiska arv av solidaritet och globalt ledarskap för mänskliga rättigheter och demokrati.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

Vilka initiativ avser ministern att ta, eller vilka åtgärder planerar ministern att vidta, för att hantera den försämrade situationen för mänskliga rättigheter i Afghanistan, i ljuset av de uppgifter och rekommendationer som framkommer i World Report 2024 från Human Rights Watch samt andra rapporter från FN och Amnesty International?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch